

Julgranen på Näs-backen

Näsborna samlade till julgranständning. Foto Mikael Borg.

Näsborna har det alltid varit något särskilt med. De håller ihop i alla väder och har vad man brukar kalla en god byanda. De har t.o.m. egna språkliga uttryck, som skiljer sig från dem man använder i Västergränden och i Inbyijin. Deras Näs-aftnar lär det ha varit något alldeles särskilt med liksom utflykterna till skären. I början på 1950-talet smittade deras grändaftnar av sig på den övriga byn. Ett par hölls i Västergränden och minst en i Övre byn. Men sedan kom man av sig, vilket var skada. Vi skulle absolut behöva dessa grändaftnar nu när byn är utsatt för starkt tryck och "fiender kringkansar oss på alla sidor", för att låna ett uttryck från bibeln.

För ett par år sedan försökte bygdeföreningen blåsa liv igen i grändaftnarna, men fick tji. Det fanns inget intresse. Men vi försöker kanske igen i början på nästa år. Det finns några viktiga frågor, som vi borde diskutera grändvis: vad vi skall göra av manglarna och mangelhusen samt de matserviser som finns inrymda i dem; hur vi skall ordna avfallshanteringen i framtiden när avstjälningsplanen stängs om ett par år (vi borde gå samman i gårdsgupper och ordna uppsamlingsstationer) och framför allt borde vi samla in material (bilder, hemmanshandlingar) för Sundoms historia, som just nu skrivs av rektor Kurt Jern.

Vi låter kanske höra av oss strax efter nyår. Fram till dess får vi nöja oss med att beundra de duktiga näsborna och deras julgran, som antagligen kommer att finnas på plats även i år.

B.B.

Åren efter kriget, i slutet på 40-talet, blev det populärt att samlas till s.k. hembygdsaftnar. Man samlades på lämpliga ställen i stan, folk med gemensam hemort, och hade det trevligt tillsammans. Då var det några Näs-bor, som var samlade på ett ställe en kväll, som kom på att vi skulle göra precis tvärtom. D.v.s. alla Näs-bor skulle samlas till en träff och bjuda in Näs-bor i förskingringen. Sagt och gjort. Påsken 1947 hölls den första träffen med ca 70 personer. Den följdes samma år på sommaren av en gemensam utfärd till skären. Träffarna fortsatte och så hösten 1950 var det igen några som kom på att vi skulle ha en gemensam julgran på Näs-backen, synlig åt alla håll. Och det blev så, att granen restes. Och inte bara det året, utan alla år sedan dess. Enda undantaget var energikrisens år 1973, då det var önskvärt att inga utomhusgranar skulle tändas. Senaste jul, 1985, var det 35 år sedan julgranen lyste första gången på Näs-backen. Det tyckte nyinflyttade Mikael Borg var värt att uppmärksammas och tog med kameran till granen och fotograferade både gran och folk. Det första året kände vi oss förmodligen litet högtidliga till mods och bjöd in prosten Birger Geber och kantor Torsten Vinberg till "invigningen" av granen. Det tyckte prosten Geber var en mycket god idé, som vi gärna kunde göra till tradition. Så blev det också.

Den tiden hade söndagsskolan alltid julfest söndagen före jul i kyrkan. Medan mammorna och barnen var på julfest, reste karlarna julgranen, så när vi kom hem lyste den i all sin prakt. Men sedan släcktes den och först kvällen före julafton tändes den igen. Vi kom överens om, att eftersom det inte var någon affärsjulgran, så skulle den inte lysa före julen heller. Och så, kvällen före julafton, började vi samlas kring granen, år efter år. Vi brukar sjunga julsånger, någon läser julevangeliet eller någon annan av julens texter och så sjunger vi igen. Någon gång har vi haft fiolmusik till, om vädret tillätit. Och ibland har vi t.o.m. haft en liten kör.

I början höll vi dessa samlingar varje år. Men ibland, om det varit mycket kallt, har vi inte kunnat samlas. Och ibland har det kommit andra förhinder. Men nu har vi samlats igen flera år. Det blir bara en liten stund, sedan önskar alla varandra God Jul och så går var och en till sitt. Men på något sätt är det som om helgen skulle börja just då.

Vi tycker att det är en trevlig sedvänja och skall väl fortsätta så länge någon vill samlas. Julgranarna har vi fått gratis i alla år av skogsägarna i området. Och så brukar vi samlas till syföreningskvällar under vintern, för att samla ihop pengar till ströavgift och underhåll av ljusserien. Hittills har det gått bra.

God Jul önskar alla Näs-bor hela Sundom by.

Agnes Nordlund